

ועדה לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

י"ח סיון, תשע"ב
8 יוני, 2012

בעניין:

ד"ר בועז לב, משנה למנכ"ל משרד הבריאות, באמצעות באת כוחו עו"ד יונתן ברג
לשכת התובעת הראשית, הלשכה המשפטית, משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר אברהם חס ת.ז. 22.12.1922 רופא מורשה בעל רישיון
ובעל מומחיות ב[REDACTED] מרחוב [REDACTED]
באמצעות בא כוחו עו"ד ארז מלמד

הנקבל

דיון וחשבון לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

1. הקובלנה

ביום 8.5.2011 חגיש ד"ר בועז לב, המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות, קובלנה נגד ד"ר
אברהם חס ת.ז. 22.12.1922 רופא מורשה בעל רישיון [REDACTED] ובעל [REDACTED] 1-
[REDACTED] (להלן- הנקבל) מכוח האמור בסעיף 41(5) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976
(להלן- הפקודה), בגין הרשתתו בעבירה פלילית של הטרדה מינית.

2. הוועדה

שר תברואות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן- הוועדה). הועדה קיימה דיון ביום
15.5.12 ובו הופיעו מטעם הקובל עו"ד יונתן ברג, הנקבל ובאת כוחו עו"ד ארז מלמד.

3. האירועים ברע הקובלנה

נגד הנקבל חוגש כתב אישום בתיק פלילי 2481/09 בבית משפט השלום בראשון לציון בגין הטרדה
מינית של מטופלת שהגיעה אליו לבדיקה ביום 28.5.2007. במסגרת הסדר הודה הנקבל בכתב
אישום מתוקן לקולא, כי "במהלך הבדיקה הרפואית הסירה המטופלת את חולצתה ובמסגרת

חבדיקה הרפואית, נגע בחזה, נגיעה אשר חרגה מטיפול רפואי סביר. כמוסכם נתבקש בית המשפט לחשיית על הנקבל עונש של מאסר על תנאי ופיצוי המתלוננת בסך 40,000 ₪. הסדר הטיעון היה על דעת המתלוננת. בית המשפט אישר את החסדר, והטיל על הנקבל עונש מאסר על תנאי לתקופה של 9 חדשים, וכן פיצויים בסכום לעיל למתלוננת. בגין ההרשעה האמורה חוגש כתב הקובלנה שבפנינו.

4. ההליך בפני הועדה

בדיון מיום 15.5.2012 הודה הנקבל בביצוע עבירה משמעת על פי הפקודה כאמור בקובלנה והצדדים טענו בפנינו לעניין אמצעי המשמעת המתאים לדעתם.

תחילה העיד מטעם הנקבל, בנו, **ד"ר אביב**, שסיפר לנו על אביו- המקום המרכזי שעיסוקו כרופא תופס בחייו, כולל בחייו הפרטיים ובחייו משפחתו, מסירותו למקצוע ולעבודתו, ההערכה והתודה להם זכה תמיד ממטופליו. בקשר לעניין נשוא הקובלנה סיפר על החפתעה בהגשת התלונה בגין אירוע שהנקבל לדבריו כלל לא זכר, כפי שלא זכר את המתלוננת, החתמודדות הקשה עם חליכי החקירה וחלליכים המשפטיים החורגים מאד מהתנהלותו ופעילותו הרגילה של אביו, התחושה הקשה שהנושא טרם הסתיים למרות סיום החליך הפלילי, והחשש מהכפשת המוניטין. עייד חס בקש מאתנו להסתפק בעונש שכבר נגזר על אביו או להסתפק באזהרה או בעונש הנמוך האפשרי, כדי לאפשר לאביו, העומד לפרוש לגימלאות בעוד חצי שנה, לסיים את הקריירה הארוכה והמכובדת שלו בכבוד, מה גם שמבחינה ציבורית לא תהיה תועלת בעונש חמור יותר.

בחמשד חוגשו לנו מטעם הנקבל מסמכים שונים- מסמכים רפואיים הנוגעים למצב בריאותו, בעיקר למחלת הסרטן שלקח בשנת 2006, וחרכב מאד מכתבי תודה, הערכה וחוקרה על פועלו של הנקבל. מקצועיותו ומסירותו, האמפטייות שלו ויחסו חכם ותאובח למטופליו.

עו"ד יונתן ברג, ב"כ הקובל, הבחיר בראשית דבריו, כי במקרה של עבירה משמעת המתבססת על הרשעה בביצוע עבירה פלילית, אין מקום להיכנס לגופה של ההרשעה, אלא יש לבדוק מה השלכתה על עיסוקו של הרופא ועל תפקודו המקצועי כאמור בע"א 412/90 ד"ר משה אליהו נ. שר הבריאות, שם נאמר גם כי חוראח כאמור לא קיימת לגבי כל מקצוע אלא לגבי חמשייתיים למסגרת מקצועית בהם נדרשת רמת התנהגות מיוחדת וקפדנית יותר הנובעת מיעדו של המקצוע ומעמדו החברתי. כן הדגיש מר ברג את ההבדל בין החליך הפלילי להליך המשמעת, תוך חפנייתנו לעש"מ 5282/98 מ"י נ. תמר כתב שבו נקבע כי אמצעי משמעת נועד לשרת תכלית שונה מן התכלית של עונש פלילי, ותכליתו העיקרית היא התדמית הראויה והתפקוד הראוי של השירות, כאשר המשקל שיש לייחס לנסיבות העבירה ולנסיבות האישיות של הנאשם פוחת בדין המשמעת. לדבריו על פי חפסיקה יש לקחת בחשבון את עניין החרתעה הכללית, הצורך בשמירה על כבוד המקצוע ואמון הציבור במקצוע. לתמיכה בטיעוניו הציג לנו עו"ד ברג מספר תקדימים, שכולם לדבריו חמורים מן המקרה שבפנינו, ואמצעי המשמעת בכולם חמורים מאילו שייבקש הוא עצמו במקרה שבפנינו, אך ניתן ללמוד מהם לדעתו- עניינם ד"ר צבי פוס וד"ר יואל שזר (לגבי שני מקרים אחרים הציעה הועדה שלא להגישם, שכן באחד לא היו הנסיבות ברורות כלל וכלל, והשני היה קיצוני במידה חריגה במיוחד), וכן החלטת של טריבונל משמעת באנגליה (כנראה של גוף המקביל להסתדרות הרפואית בישראל אך זה המוסמך שם לתת רשיון לעסוק ברפואה) שבה נשלל לדבריו רשיון של הרופא לצמיתות בשל פגיעה בכבוד המקצוע. בהמשך הפנה אותנו מר ברג לע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות בו נאמר כי השיקול המרכזי בחליכים משמעתיים הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה, ומפגיו נסוגים השיקול האישיים. לאור כל זאת וכיוון שהנקבל ביצע את העבירה נשוא הקובלנה במסגרת תפקידו כרופא וכיוון שמשרד הבריאות מבקש לשדר מדיניות של אפס סובלנות במקרים כמו המקרה דן, בקשנו עו"ד ברג להמליץ על התליית רשיונו של הנקבל לששה חדשים.

עו"ד ארז מלמד, ב"כ הנקבל, תאר לפנינו בקצרה את חשתלשות העניינים בקשר לניחול התביעה הפלילית נגד הנקבל, שהוא עצמו טיפל בה, הזכיר כי מדובר באירוע משנת 2007, הבחיר את נסיבות המקרה אליבא דגירסת הנקבל, את הפיצוי המכובד ששולם למתלוננת, הודאתו של הנקבל בהליך הפלילי ורצונו לשים את המקרה מאחוריו ולהתמקד בעשייה ובעזרה והצלת חיים, כפי שהוא רגיל לעשות עשרות שנים. לדבריו מר מלמד הקובלנה חפתעה את הנקבל והחזירה אותו למעורבות שהיתה מנת חלקו במשך שנים רבות, דבר חגורם לו לחרדות ולמצב נפשי קשה

ומדירה שינה מעיניו. הוא פרט את תולדות חייו ועבודתו, היותו רופא שנים רבות, מנהל מחלקה, חובד בשעות הבוקר, החל משעות מוקדמות מאד, בבית החולים קפלן ואחר הצרים בקופות חולים שונות ובבית חולים פרטי. הנקבל מתקרב לגיל פרישה, אך מתכוון להמשיך לעבוד, וחשעיה תחתום את חולל על המשך עשייתו, גם התליית רישיון לחצי שנה, שכן לא יוכל להעדר תקופה כזו מן המסגרות בהן הוא עובד. כאן חציג בפנינו מר מלמד את המסמכים שצוינו לעיל, ואת הידע האישי שיש לו לעניין הכבוד והחוקה שרוחשים לנקבל, ציין את המחלה שחלה בה, מות אביו, וגירושיו בתו. לטענתו העבירה היא ברף התחתון של עבירות המין, מקרהו שונה מן התקדימים שהציג ב"כ הקובל, ועל כן גם לאור הודאתו של הנקבל, אמצעי המתאים בנסיבות העניין הן נזיפה או חתראה ולא התליית רישיון. בסופו של הדיון חוסיף הנקבל עצמו מילים ספורות בשל התרגשותו, ואמר כי המקרה הוא בעיניו תאונה, ובקש כי נסתפק בחמלצה על נזיפה או חתראה.

5. החלטת הועדה

הנקבל עבר עבירה פלילית הפוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הרפואה ובאמון הציבור ברופאים, אף אם מדובר בעבירה שחיא ברף התחתון של עבירות המין.

לכך התייחס בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט(6) 357) בדברי השופטת פרוקציה בעמ' 364:

"חשמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה איננה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית ביחסה לרשויות הציבוריות האחרות, ובשמירה על אמון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית מקצועית ראויה המקרינה במישרין על שלום האדם ועל חיי אדם".

לפיכך, השיקול המרכזי כפי שקבע בית המשפט, כפי שיובא לחלן, הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות האישיות של הרופא, כדברי השופטת חיות בעמ' 362:

"חשיקול המרכזי בחליכים המשמעותיים שבנידון הינו השיקול של חגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים לפיכך נפסק כי בחליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו חשיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריון המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל....."

וכך גם בע"א 412/90 משה אליהו (פ"ד מד(4) 422), שהובא בטיעוני ב"כ הקובל, שבו אמר בית המשפט כי עניינו של הדין המשמעותי במקרים בהם הורשע רופא בעבירה שלא על פי פקודת הרופאים היא בהסקת המסקנה מה ההשלכה, אם בכלל, להרשעה, על עיסוקו של הנידון ועל תפקודו המקצועי, בציינו כי הוראה כאמור לא נקבעה לגבי כל מקצוע אלא רק לגבי המשתייכים למסגרת מקצועית מסוימת בהם נדרשת רמת התנהגות מיוחדת וקפדנית ביותר הנובעת מיעדו של המקצוע ומעמדו החברתי.

וראו גם דבריו של הנשיא ברק בע"א 50/91 אדגר סבין נ. שר הבריאות (פ"ד מז(1) עמ' 27: "אין לתחום את חשיקולים הרלוונטיים בקביעת העונש המשמעותי.. יש לנקוט לעניין זה אמת מידה גמישה, אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהחשנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעותית-מקצועית לחגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בחתרה כללית... את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע... ואת אמון הציבור במקצוע...."

הנקבל הורשע על ידי בית משפט בביצוע עבירה פלילית, וזו כשלעצמה מהווה עבירה משמעת לפי פקודת הרופאים, כפי שהודה הנקבל, בצדק, בפנינו. איננו מוסמכים לבחון את החלטת בית המשפט או נסיבות ביצוע העבירה כפי שחן נראו או נראות בעיני הנקבל, ובכל חנוגע לעבירה, מה שעומד בפנינו הוא פסק דינו החלוט של בית המשפט. גם אם מדובר בעבירה שחיא ברף התחתון

של עבירות המין, עדיין מדובר בעבירה של חטאת מינית של רופא כלפי מטופלת אגב בדיקה הרפואית, אף אם המטופלת, המתלוננת, הסכימה במסגרת החליף הסלילי להסדר שבו בין היתר מוצתה בגין האירוע. התנהגות כזו כלפי מטופלת, יש בה כדי לערער את אמונו הציבור ברופאים, והיא פוגעת בכבוד המקצוע.

אין לנו ספק שמדובר באדם נורמטיבי, רופא וותיק, מצליח ומוערך, העובד במסגרות שונות וניצל - בשל גילו - בפני מרישה לנסאות מעבודתו כמנהל מחלקה בכית חולים, אך לא אינו מתכוון להמשיך את עיסוקיו המקצועיים האחרים. עברו של הנקבל נקי, והוא שילם מחיר אישי כבד בשל המעשה, ואין לנו ספק כי שמו הטוב נפגע.

יחד עם זאת, ועם כל ההבנה, בגסיבות העניין כפי שפורטו לעיל לא נוכל לקבל בקשתו של הנקבל להסתמך בחמלצה על אמצעי משמעת של התראה או נזיפה, שכן יהיה בכך מסר לא נכון לגבי חתונה המצומה מרופאים ומחרגישות הנדרשת לכבודם של המטופלים והאוטונומיה שלהם על גופם.

בייחוד הקובל בקש מאתנו כי נמליץ על החליפה רישונו של הנקבל לששה חדשים, תוך שהוא מסתמך על תקדימים - פס ושזר - אשר כפי שהוא עצמו ציין, חרי חם חמורים מן המקרה שהוא הקובלנה, כמו גם המקרה שמדון באנגליה (ראש חודש לנו - בשני עותקים - רק 9 עמודים ממנו, לא החלטת הסופית, אך חזקה עלינו שהחלטת עם אמצעי של שלילת רישיון, כדברי עו"ד ברג שבו מעבר לחטאת המינית היו עבירות נוספות של מידורס - האשמות נגד המטופלת וכן ניסיון להשפעה על המתלוננת ובעלה (וזאת גם מבלי שיתרו בפניו חוראות חדין הרלבנטיות שם, אך רוח הדברים דומה).

נראה לנו כי במסגרת איזון האינטרסים, תקופת החוליה המתאימה שתבטא את חומרת מעשהו של הנקבל מחוץ גיסא, אך תביא בחשבון את נסיבותיו האישיות מאידך גיסא, וגם לא תמנע ממנו לחזור לעיסוקיו, הינה של שלשה חדשים.

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים לכבי השר לחתולת את רישונו של הנקבל לתקופה של שלשה חדשים.

ד"ר יחזקאל גולדברג
נציג
החסתורות הרפואית

ד"ר מיכאל דור
יו"ר

עיריית אשדוד, ע"ד
נציג
הותץ המפטי לממשלה